

Lễ rước lợn ở La Phù

Vào dịp đầu xuân, những con lợn béo nhất, đẹp nhất của các thôn trong xã La Phù, huyện Hoài Đức, tỉnh Hà Tây được đem ra thi. Lễ rước lợn diễn ra từ chập tối, đến nửa đêm thì kết thúc bằng việc chia đều thịt "lộc" cho các gia đình trong thôn. Đây chính là phong tục cầu mưa thuận gió hòa của người La Phù, vốn đã có từ lâu đời.

Đầu xuân năm mới hầu như tất cả các làng quê trên mọi miền đất nước đều mở hội để cảm ơn trời đất đã cho mưa thuận gió hòa và cầu một năm mới cây cỏ tốt tươi, chăn nuôi thuận lợi. Mỗi địa phương có một phong tục khác nhau, một ngày lễ khác nhau và người dân La Phù ở Hà Tây cũng vậy, họ rất tự hào về lễ rước lợn của mình.

Theo những cụ già cao tuổi trong làng kể lại thì mỗi thôn đều có một con lợn dự thi, bởi vậy cả thôn thường cùng nhau chọn một gia đình mát tay nhất để giao cho nuôi con lợn rước. Mỗi con lợn rước có cân nặng trung bình 80-90 thậm chí hơn 100 kg, song lợn đoạt giải không chỉ cần có số cân lớn nhất mà còn phải có dáng đẹp. Lễ rước lợn chính là cơ hội tốt để các thôn có dịp thi tài khéo léo của mình.

Từ sáng tinh mơ ngày 12-1 âm lịch, cả xóm đã tập trung nhau tại nhà có lợn để mổ lợn. Bộ lòng ruột sau khi làm sạch rồi luộc chín được đặt trên một khay tròn để ngay trước kiệu lợn. Cái khó nhất trong việc mổ lợn rước là làm sao bóc được nguyên lớp mỡ chài mỏng. Chúng được phủ lên toàn bộ thân lợn như một lớp voan mỏng. Tùy theo từng xóm mà con lợn được trang trí với nhiều kiểu khác nhau. Con thì đeo hoa tai và một bông hoa tết bằng giấy màu đỏ ở giữa trán, nằm phía trên mắt, con được rước cùng mâm xôi cao nghệu song có con lại chỉ mộc mạc như vốn có, tai lá mít, da đỏ hồng, sạch sẽ. Mọi việc hoàn tất khi màn đêm buông xuống, đây có thể là thời khắc quan trọng nhất của lễ rước. Cả xã ngập tràn trong tiếng trống hội, cờ ngũ sắc bay phấp phới, trẻ em, người lớn tất thảy đều đổ ra đường xoay quanh con lợn của thôn mình. Thôn gần đình thì rước lợn vào lễ trước, thôn xa vào lễ sau nhưng tất cả đều tuân theo các thủ tục rước và trình như nhau. Trước đây lợn được rước bằng kiệu do tám người khiêng, phu kiệu đều là trai tân, cao ráo sáng sủa và phải có đạo đức tốt. Ngày nay, một số thôn vẫn còn giữ tục lệ này, song một số thôn xa hơn thì rước lợn tể trên xe kiệu hoặc bằng ô-tô... Chỉ có lòng thành kính là không thay đổi. Bày giờ tối, lợn lễ được phép nhập đình. Từng con từng con một được trình, được rước vào trong gian lễ rồi đưa ra xếp ở sân ngoài cho mọi người xem xét và bình phẩm. Sau Tết, trời rất lạnh song dường như ở La Phù bầu không khí đã được hâm nóng thêm bởi đèn rước, bởi trống hội và cả những ước nguyện mong cho sự no ấm đến với mỗi gia đình. Các giải được trao cho con lợn đẹp nhất của các thôn. Nhưng với người dân ở đây, cái họ được nhiều hơn không phải là giải thưởng mà là đã duy trì một phong tục đẹp của cha ông để lại và chính nó là sợi dây nối tình cảm trong xóm ngoài làng gắn bó từ ngàn đời nay.

Lễ rước kết thúc vào lúc nửa đêm, các gia đình lại cùng nhau đưa lợn về điểm xuất phát và xẻ con lợn "lộc" thành nhiều phần để chia đều cho các gia đình trong thôn. Lễ hội đã kết thúc song cả dân làng lẫn khách thập phương đều cảm thấy lưu luyến và tràn trề hy vọng về một năm mới có lúa gạo đầy bồ, vật nuôi béo tốt, mỗi gia đình đều có thịt ăn mỗi ngày.

(Thu Hà)